Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Opmaat groep

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 17 februari 2020

Samenvatting

Bestuur: Stichting Opmaat en de Jan Ligthartgroep (Per 1 januari 2020: Opmaat groep)

Bestuursnummer: 41611

Aantal scholen onder bestuur: 16

Totaal aantal leerlingen:4871
(Teldatum: 1 oktober 2019)

Lijst met onderzochte scholen:

Kikkenduut (10EF)
AZC School Oisterwijk (10VR-C2)
Bienekebolders (23CG)
Bibit (23ZJ)
Koolhoven (27CA)
Driecant (27CC)

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is in de periode november 2019 tot februari 2020 uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Opmaat en de Jan Ligthartgroep. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.
Hoewel het bij de start van het onderzoek formeel om twee besturen ging, hebben wij besloten tot het uitvoeren van één onderzoek. In de eerste plaats vormen Stichting Opmaat & Jan Ligthartgroep al vanaf 1 augustus 2016 een 'personele unie' met één raad van toezicht en één college van bestuur. Daar komt bij dat beide stichtingen per 1 januari 2020 zijn gefuseerd. Het bestuur gaat nu verder onder de naam Opmaat groep, een naam die we in dit rapport verder zullen gebruiken.

Wat gaat goed?
Het bestuur heeft goed zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen. Scholen leveren het bestuur gegevens via een dashboard, het bestuur voert regelmatig gesprekken en bezoekt de scholen. Hierdoor heeft het bestuur op tijd in de gaten of het op een school niet goed gaat. Als dat laatste het geval is, intensiveert het bestuur het toezicht en stuurt op verbetering van de onderwijskwaliteit

Met het nieuwe Koersplan 2020-2024 heeft het bestuur als ambitie geformuleerd dat alle scholen professionele organisaties moeten worden. Om dat te realiseren is het belangrijk dat leraren zich weer kunnen focussen op lesgeven, dat ze zich blijven ontwikkelen en verbeteren en dat ze steeds actief op zoek gaan naar de meest effectieve manier van lesgeven. Op die manier kunnen de leraren de sleutel tot succes worden om al hun leerlingen het beste toekomstperspectief te bieden en gelijke kansen te creëren.
Op alle scholen van Opmaat groep zien we dat de ambitie van het bestuur gestalte krijgt. Alle betrokkenen zijn hard aan het werk om de ideeën van het bestuur uit te werken en in praktijk te brengen. Bovendien zorgt het bestuur ervoor dat alle onderwijsgevenden intensief worden geschoold en gestimuleerd om samen het onderwijs te verbeteren.

Het bestuur gaat zorgvuldig met het van de overheid ontvangen geld om. Het bestuur kan nu en ook in de nabije toekomst voldoen aan de financiële verplichtingen om het onderwijs te verzorgen.

Wat moet beter?
Het bestuur voldoet aan de eisen die in de wet gesteld worden. Er zijn geen zaken die beter moeten.

Wat kan beter?
Het bestuur heeft in januari 2020 een vernieuwd dashboard uitgezet, zodat scholen en bestuur samen nog beter in kaart kunnen brengen hoe het staat met de kwaliteit van het onderwijs. Met dit vernieuwde dasboard hoopt het bestuur ook een aantal eerdere manco's te hebben opgelost. De tijd moet nog leren in hoeverre het bestuur hierin ook daadwerkelijk is geslaagd.

Hiervoor is al opgemerkt dat bestuur ervoor wil zorgen dat de leraren zich weer kunnen focussen op lesgeven. Naast scholing gericht op vakmanschap en professionaliteit, wil het bestuur dat ook bereiken door een aanpak met ambitie- en kwaliteitskaarten. Met deze aanpak beoogt het bestuur een continu proces op gang te brengen van doelen stellen, in beeld brengen van waar je staat, borgen wat goed is en werken aan wat nog beter kan. Hoewel we tijdens de verificatieonderzoeken zien dat de scholen daadwerkelijk gebruik maken van deze aanpak, is er volgens ons toch sprake van een zwakke schakel. We missen bijvoorbeeld afspraken over de vraag hoe bestuur en scholen willen nagaan of dat wat is afgesproken ook daadwerkelijk wordt nagekomen.

Daarnaast vinden we dat de manier waarop bestuur en scholen zich verantwoorden beter kan. Op bestuursniveau geldt dat bijvoorbeeld voor het jaarverslag. Hoewel dit voldoet aan de wet, is het op onderdelen summier wat betreft de informatieve waarde.
Op schoolniveau zien we dat de scholen zich op dit moment maar beperkt verantwoorden aan bijvoorbeeld ouders over de kwaliteit van het onderwijs, de schoolontwikkeling en de resultaten daarvan.

Vervolg
We hebben vertrouwen in het bestuur. Naar verwachting zullen we over vier jaar weer onderzoek uitvoeren. Als we ernstige risico's zien, kunnen we besluiten om eerder te komen.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	10
3.	Resultaten verificatieonderzoeken	21
4.	Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: basisschool Jan Ligthart Driecant	26
5.	Reactie van het bestuur	28

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in de periode november 2019 tot februari 2020 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Opmaat en de Jan Ligthartgroep. Ten tijde van het onderzoek vormden beide besturen tezamen een personele unie. Per 1 januari 2020 zijn beide besturen opgegaan in 1 bestuur onder de naam Opmaat groep, een naam die we dan ook verder in dit rapport gebruiken.

In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze
Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuiteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

We doen niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur. We onderzoeken ook de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het bestuur verantwoordelijk is. Alleen dan kunnen we de standaard Kwaliteitszorg en ambitie beoordelen.

We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• *Verificatieonderzoek*
Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school. Wij hebben op 5 scholen een verificatieonderzoek uitgevoerd. Tevens hebben we in het kader van het verificatieonderzoek een bezoek gebracht aan een Directeuren Leerkring (DLK). Binnen dit DLK werken directeuren gezamenlijk aan de kwaliteit van het onderwijs op hun scholen. Het betrof hier het DLK van de Vuurvogel, De Driehoek en Kindercampus Oculus.

• *Onderzoek naar aanleiding van risico's*
We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden. Dit onderzoek was bij de Opmaat groep niet aan de orde.

• *Onderzoek op verzoek goede school*
Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn. Opmaat groep heeft hier geen gebruik van gemaakt.

• *Herstelonderzoek*
Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren. Ook dit was bij Opmaat groep niet aan de orde.

• *Stelselonderzoek*
Ieder jaar bepalen wij één of enkele standaarden die wij op stelselniveau in beeld willen krijgen. Dit doen we om een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een of meer sectoren. Dit geeft input voor ons rapport de Staat van het onderwijs. We doen een steekproef van scholen die zo'n stelselonderzoek krijgen.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij scholen is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

	Verificatie				
School	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Onderwijsproces					
OP1 Aanbod/Onderwijsprogramma		•			
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		•	•	•
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•			
OP3 Didactisch handelen	•	•	•	•	•
Kwaliteitszorg en ambitie					
KA1 Kwaliteitszorg		•			
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	•	•	•

1. Kikkenduut (10EF)
2. AZC-School Oisterwijk (10VR-C2)
3. Bienekebolders (23CG)
4. Bibit (23ZJ)
5. Koolhoven (27CA)

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we:

- documenten geanalyseerd;
- een startgesprek gevoerd met de bestuurder, de beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit, de programmamanager HPO en de directeur operations;
- scholen bezocht, waarbij we lessen bezocht hebben en gesproken hebben met directie, intern begeleiders, leraren en leerlingen;
- een gesprek gevoerd met de DLK van drie scholen, enkele voorzitters van de leerteams van deze scholen, de intern begeleiders en een tweetal lessen bezocht op deze scholen.
- een gesprek gevoerd met leden van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR);
- een gesprek gevoerd met een aantal leden van de raad van toezicht (RvT);
- een gesprek gevoerd met de directeuren van de scholen van de Opmaat groep die niet door ons bezocht zijn;
- een gesprek gevoerd met een aantal leerteamvoorzitters;
- een gesprek gevoerd met een aantal intern begeleiders.

Bij basisschool Driecant hebben wij uitsluitend de Registratie van aan- en afwezigheid onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn te vinden in hoofdstuk 4.

Overige wettelijke vereisten
De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO
- Registratie en melding van aan- en afwezigheid onderzocht bij Driecant art. 11; 13a; 14; 18; 21a; 27c Leerplichtwet 1969; art. 6; 8 lid 12; 13 lid 1 onder k; 40, 40c WPO

Signalen
In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we altijd naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.
Er zijn geen signalen over Opmaat groep en de scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken en hoofdstuk 4 op de resultaten van het onderzoek in het kader van de leerplichtwet.
In hoofdstuk 5 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G Goed
- V Voldoende
- O Onvoldoende
- K Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2 . Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. We geven overigens alleen weer wat de oordelen zijn op het kwaliteitsgebied financieel beheer. In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs namelijk nog geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen. Daarnaast staat hierin in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het antwoord op deze vraag is een duidelijk 'ja'. Het bestuur heeft een systeem van kwaliteitszorg ingevoerd, waarmee de basiskwaliteit van het onderwijs op de scholen gewaarborgd is en/of kan verbeteren. De visie en ambities, zoals vastgelegd in het Koersplan 2020-2024, zijn ambitieus en worden breed gedragen in de organisatie. Zowel bestuur als scholen zijn bezig met een transitie naar respectievelijk een Hoog Presterende Organisatie (HPO) en Hoog Presterende Scholen (HPS). Het betreft een majeure operatie die op alle niveaus van de organisatie wordt uitgevoerd en van alle betrokkenen dan ook een omslag vraagt.
Op basis van onze gesprekken en de verificatieonderzoeken constateren we dat alle medewerkers met deze omslag bezig zijn. We horen dat iedereen trots is op de professionaliteit van het bestuur en dat het bestuur erin is geslaagd het HPO-traject op alle niveaus binnen de organisatie uit te rollen. Enkele uitspraken die van deze trots getuigen: "Ons vak wordt weer neergelegd op het niveau waar het hoort: bij de onderwijsgevenden", "Iedereen wordt aangesproken op zijn/haar verantwoordelijkheid en niemand kan zich meer afzijdig houden", "We doen het samen", "We hebben met z'n allen kleur bekend", "We maken deel uit van een groter geheel en dat maakt de Opmaat groep een fijne club om bij te werken."

Tegelijkertijd is het iedereen duidelijk dat een dergelijk transformatieproces tijd kost. Als belangrijkste aandachtspunten worden dan ook unaniem genoemd "vasthouden aan de koers, blijven herhalen van de visie op alle niveaus en borgen van wat is bereikt".

Verder constateren we dat het bestuur voldoet aan de eisen van het kwaliteitsgebied Financieel beheer. We zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van het bestuur binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen.

Vervolg van het toezicht
Het bestuur valt onder het reguliere basistoezicht en wordt over vier jaar opnieuw onderzocht.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✍
KA2 Kwaliteitscultuur			✍
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1: Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?

We beoordelen deze vraag met een volmondig 'ja', want we waarderen de standaard Kwaliteitszorg (KA1) als goed. Wij vinden dat het bestuur niet alleen beantwoordt aan de omschrijving van basiskwaliteit zoals die is geformuleerd in het onderzoekskader primair onderwijs, maar daar met ambitieuze doelen en beleid bovenuit stijgt.

Het bestuur heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat cyclisch, systematisch en planmatig is. Via het zogenaamde dashboard dat door de directeuren op diverse domeinen wordt gevuld, beschikt het bestuur over belangrijke gegevens over de kwaliteit van het onderwijs, zoals de behaalde leerlingenresultaten, het didactisch handelen en de sociale veiligheid.
Ook vinden er regelmatig monitorgesprekken plaats met de directeuren van de scholen, niet alleen met de beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit, maar ook met de directeur bedrijfsvoering. Deze monitorgesprekken nemen in frequentie toe wanneer het bestuur zorgen heeft omtrent de kwaliteit van een school. Daarnaast komt ook de voorzitter van het college van bestuur eens per jaar uitgebreid op de scholen kijken.
Op basis van alle gegevens stelt het bestuur per school een factsheet op waarmee in één oogopslag te zien valt hoe het staat met de kwaliteit van het onderwijs, (de ontwikkeling van) het personeel, de financiën, huisvesting en beheer en in welke fase van ontwikkeling de school zich bevindt binnen het ambitieuze verbetertraject van de Opmaat groep.
Op basis van de gesprekken die we hebben gevoerd en verificatieonderzoeken stellen we vast dat het bestuur met dit stelsel van kwaliteitszorg voldoende zicht heeft op de basiskwaliteit en stuurt op verbetering waar dat nodig is.

Waarom wij vinden dat het bestuur uitstijgt boven de basiskwaliteit heeft met de door het bestuur uitgezette HPO-expeditie te maken. Vanuit een duidelijke visie op leren, organiseren, professionaliteit en veranderen, wil Opmaat groep alle kinderen zoveel mogelijk kansen bieden, ongeacht hun sociaal-economische status. Om dit voor elkaar te krijgen, baseert Opmaat groep zich op het HPO-gedachtengoed. Zowel bestuur als scholen zijn bezig met een transitie naar respectievelijk een Hoog Presterende Organisatie (HPO) en Hoog Presterende Scholen (HPS). Onderwijsgevenden vormen in deze visie de sleutel tot succes. Het bestuur ziet dan ook als belangrijkste taak om scholen zodanig te faciliteren dat de leraren zich weer kunnen focussen op lesgeven. Een van de sporen waarlangs het bestuur dat wil bereiken is gericht op het verbeteren van de basis van de kwaliteitsaanpak in de scholen/stichting. Op alle niveaus wordt daarom gewerkt met ambitie- en kwaliteitskaarten. Met deze aanpak beoogt het bestuur een continu proces op gang te brengen van doelen stellen, in beeld brengen van waar je staat, borgen wat goed is en werken aan wat nog beter kan. Tijdens de verificatieonderzoeken zien we dat alle scholen ook daadwerkelijk gebruik maken van deze aanpak.

Ruimte voor ontwikkeling
We zien op een enkel onderdeel nog kansen voor verdere ontwikkeling.
Een eerste opmerking betreft het dashboard. Zoals eerder is opgemerkt, wordt dit dashboard gevuld door de directeuren. Hoewel we op basis van de verificatieonderzoeken constateren dat de ingevulde gegevens een realistisch beeld geven van de praktijk, pleiten we ervoor om met elkaar van gedachten te wisselen over de vraag: "Hoe zorgen we ervoor dat we dezelfde taal spreken?" Betere afspraken daarover leiden niet alleen tot een betere verantwoording aan het bestuur, maar het dashboard vormt daarmee ook een objectievere basis (benchmark) in het gesprek tussen de directeuren onderling.
Daarnaast constateren we dat sommige onderdelen van de basiskwaliteit niet of slechts zijdelings aan bod komen in het stelsel van kwaliteitszorg, zoals bijvoorbeeld zicht op ontwikkeling.
Tegelijkertijd beseffen we dat we met deze opmerkingen intussen zijn ingehaald door de tijd. Sinds enkele weken is een nieuwe versie van het dashboard in gebruik genomen. Dit nieuwe dashboard speelt in op het toezichtskader van de inspectie en ook de verschillende onderdelen (bijvoorbeeld didactisch handelen) zijn beter geoperationaliseerd dan voorheen. Ook trends worden beter zichtbaar.

Overigens begrijpen we uit de gesprekken dat de invoering van deze nieuwe versie nog zo recent is, dat ervaringen ontbreken. De tijd zal dan ook moeten leren in hoeverre de door ons genoemde aandachtspunten zijn opgelost.

Een tweede opmerking in dit verband betreft de ambitie- en kwaliteitskaarten. Een belangrijk doel van de gekozen aanpak is dat scholen borgen wat goed gaat. Dat is terecht, want borging vormt immers een belangrijke schakel in het cyclische systeem van kwaliteitszorg. Toch zien we dit element te weinig terug op de kwaliteitskaarten. Weliswaar wordt daarop aangegeven op welk moment de evaluatie plaatsvindt, maar niet op welke wijze.

KA2: *Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?*

We beantwoorden ook deze vraag met een volmondig 'ja'. We beoordelen de standaard Kwaliteitscultuur (KA2) eveneens als goed, omdat het bestuur voldoet aan de wettelijke eisen op dit punt en ook hier uitstijgt boven wat de wet van besturen verlangt.

Het bestuur volgt de Code Goed Bestuur en heeft de organisatie zo ingericht dat iedereen vanuit zijn taak en rol werkt aan zo goed mogelijk onderwijs. Ook de raad van toezicht constateert dat met de invoering van HPO en de hiermee gepaard gaande veranderingen de taak van de raad is veranderd. De leden van de raad zijn dan ook bezig om het huidige interne toezichtskader om te buigen naar een document met het koersplan als basis.

Met de invoering van HPO constateren we bovendien dat de organisatie- en beslissingsstructuur op alle niveaus helder en eenduidig is geworden. Er is sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen het bestuur, de directeuren, de intern begeleiders en de leraren. Vanuit de nieuwe visie en ambitie investeert het bestuur veel in het scholen en professionaliseren van alle medewerkers.

Dat Opmaat groep uitstijgt boven de wettelijke vereisten heeft te maken met de ambitie en de inzet om vanuit de HPO-gedachte te werken aan een meer professionele cultuur, niet alleen op het niveau van het bestuur, maar ook op dat van de scholen.
Als het gaat om het niveau van het bestuur vinden we dat er al sprake is van een Hoog Presterende Organisatie. In de literatuur wordt aangegeven dat de eerste en belangrijkste HPO-factor de kwaliteit van het management is. Managers van een excellente organisatie worden gekenmerkt door integriteit, besluitvaardigheid, actiegerichtheid, prestatiegerichtheid, effectiviteit, zelfverzekerdheid en een sterke leiderschapsstijl.

Ze zijn zogenoemde high performance individuals (HPI's): personen die zich in al hun handelen en hun manier van werken laten leiden door principes van klantgerichtheid, kwaliteitsdenken en voortdurende verbetering, waardoor ze anderen inspireren om samen uitstekende prestaties te behalen. Wij zien dit terug bij de bestuurder en stafmedewerkers, die ook zelf intensief trainingen hebben gevolgd.

Zoals we hiervoor al hebben opgemerkt zet het bestuur zich tot het uiterste in om scholen te faciliteren zich te transformeren naar Hoog Presterende Scholen (HPS). Naast de kwaliteitsaanpak is een ander spoor waarop het bestuur dat wil bereiken gericht op vakmanschap en professionaliteit. We constateren dat er veel aandacht is voor scholing en deskundigheidsbevordering. Op deze manier hoopt het bestuur ook een omslag naar een andere cultuur te bewerkstelligen: een cultuur waarin alle medewerkers vanuit hun eigen expertise en rol medeverantwoordelijk zijn voor zo goed mogelijk onderwijs. Vanuit het leidende principe van het bestuur 'Samen maken we het verschil' faciliteert het bestuur daarom ook de ontwikkeling van professionele leergemeenschappen (PLG). Alle leraren, intern begeleiders en directeuren maken intussen deel uit van zo'n PLG. Voor de directeuren en de intern begeleiders geldt dat zij gekoppeld zijn aan andere scholen van Opmaat groep. Samen maken zij deel uit van respectievelijk een Directeuren Leerkring (DLK) of een Interne Begeleiders Leerkring (IBLK). De leraren zijn op schoolniveau georganiseerd in leerteams. In hoofdstuk 3 gaan we verder in op deze leerteams.
In deze leergemeenschappen wisselen de deelnemers (kritisch) met elkaar van gedachten over de kwaliteit van het onderwijs en de schoolontwikkeling. Zoals uit de verificatieonderzoeken naar voren komt, zien we dat op alle scholen de kentering naar een HPS gaande is. Sommige scholen zijn eerder gestart en al verder gevorderd. Enkele DLK's functioneren bijvoorbeeld al op een zodanig professioneel niveau dat er sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elkaars scholen. Andere DLK's staan nog aan het begin van deze ontwikkeling.

Ruimte voor verdere ontwikkeling
Als structuren en rollen veranderen, bestaat ook de noodzaak om taken en verantwoordelijkheden zorgvuldig te verhelderen en uit te werken. Uit de gesprekken blijkt dat het bestuur dit nog kan versterken. Zo verandert de rol van intern begeleider richting kwaliteitscoördinator en verdwijnt de taak van onderwijskundig teamleider. De betrokkenen weten nog niet precies wat deze verschuiving gaat inhouden en wat de gevolgen daarvan zullen zijn voor de praktijk. In hun ogen is het belangrijk om daarover snel duidelijkheid te krijgen, ook om te voorkomen dat waardevolle medewerkers wellicht vertrekken.

Uit de diverse gesprekken blijkt bovendien dat de betrokkenen zich zorgen maken over het tijdpad van invoering van het HPO. Zo geeft de GMR bijvoorbeeld aan dat het bestuur al veel verder in het proces is dan menige school. In hun ogen moet het bestuur er dan ook voor waken niet te hard van stapel te lopen. Bovendien komt in de diverse gesprekken naar voren dat de scholingstermijn van twee jaar sowieso al aan de krappe kant is, zeker voor scholen die later zijn gestart. Algemeen bestaat er dan ook zorg over de verdere implementatie en borging van HPO als het scholingstraject voorbij is. Tijdens één van onze gesprekken wordt ook gewezen op een mogelijk afbreukrisico. Gezien de complexiteit en omvang van de HPO-expeditie valt te verwachten dat merkbare resultaten even op zich zullen laten wachten. Het gevaar van teleurstelling en frustratie wordt dan ook niet denkbeeldig geacht.

KA3: *Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van de scholen?*
We beantwoorden ook deze vraag positief en we beoordelen de standaard Verantwoording en Dialoog (KA3) als voldoende. We vinden dat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit zoals die in wettelijke eisen is vastgelegd.

De wettelijke essentie bij deze standaard is vooral gericht op de verticale lijn van verantwoording afleggen. In de eerste plaats verantwoordt het bestuur zich aan de raad van toezicht. In de tweede plaats legt het bestuur verantwoording af door het schrijven van een jaarverslag. Dit jaarverslag is ook toegankelijk voor alle geïnteresseerden via de website.
Verder organiseert het bestuur op structurele basis dialoog en tegenspraak. Dit gebeurt met de leden van de raad van toezicht (RvT) en met de leden van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Uit onze gesprekken blijkt dat sprake is van elkaar wederzijds informeren en kritisch bevragen. Er vindt een open dialoog plaats om de voorgenomen doelen op een constructieve en onderwijsinhoudelijke manier in te vullen. Ook de directeuren die wij gesproken hebben geven aan dat ze graag van gedachten wisselen met het bestuur. Er heerst geen afrekencultuur, maar de ondertoon van de gesprekken is juist: hoe kunnen we helpen?

De dialoog vindt ook plaats met andere belanghebbenden. Zo zijn leerlingen en ouders betrokken geweest bij de ontwikkeling van de nieuwe visie en de koers.
Het bestuur streeft ook een maatschappelijke opdracht na, namelijk wijkgericht werken in het belang van de kinderen. Voorbeelden hiervan zijn de contacten met gemeente en andere schoolbesturen gericht op een meer wijkgerichte samenwerking. Dit heeft al geleid tot enkele fusies van kleine scholen van Opmaat groep met grotere scholen onder een ander bestuur.

Ook is er overleg met de kinderopvanginstellingen in het kader van vve en de ontwikkeling van integrale kindcentra. Het bestuur constateert wel dat de samenwerking niet altijd soepel verloopt en dat niet alle organisaties vanuit het belang van de kinderen opereren.

Ruimte voor verdere ontwikkeling
We vinden dat de manier waarop het bestuur zich verantwoordt beter kan. Dat geldt bijvoorbeeld voor het jaarverslag. Dit verslag is namelijk niet geheel volledig op het gebied van het financieel beheer (zie verder hoofdstuk 2.2).
Daarnaast vinden we ook dat het bestuur belanghebbenden beter kan informeren over de koers en ontwikkelingen die voortvloeien uit de HPO-expeditie. Uit de gevoerde gesprekken komt naar voren dat de communicatielijnen soms te lang zijn, waardoor medewerkers op de werkvloer onzeker zijn in hoeverre ze tijdig betrokken worden bij de veranderingen en de keuzes die het bestuur maakt. In dit verband pleit de GMR voor een communicatieplan, waarin niet alleen de interne communicatie wordt uitgewerkt, maar ook de communicatie en informatie richting ouders.
Dat laatste is van belang omdat uit onze verificatieonderzoeken naar voren komt dat ook de verantwoording op schoolniveau beter kan. We constateren dat de scholen op dit moment maar summier rekening afleggen over de kwaliteit van het onderwijs, de schoolontwikkeling en de resultaten die ze daarmee boeken. In de schoolgidsen vinden ouders bijvoorbeeld wel gegevens over de eindresultaten die de leerlingen behalen, maar ze lezen niet in hoeverre de school tevreden is met dit behaalde resultaat en in hoeverre ze er al in slagen om alle kinderen zoveel mogelijk eerlijke kansen te bieden. Ook voor scholen is het van belang aan onder andere de ouders te laten zien wat de effecten zijn van de ingeslagen weg.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de standaarden voor financiële continuïteit en financiële rechtmatigheid. Voor deze standaarden hanteren wij alleen de oordelen voldoende en onvoldoende. Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is.

Het financieel beheer beoordelen wij als voldoende, omdat zowel de financiële continuïteit als de rechtmatigheid voldoende zijn. Wel willen wij benadrukken dat de in dit rapport opgenomen bevindingen en conclusies zijn gebaseerd op de verantwoording van Stichting Opmaat over het kalenderjaar 2018. De financiële verantwoording over 2018 van Stichting Jan Ligthart maakte weliswaar deel uit van dit onderzoek, maar aangezien deze stichting bij de fusie is opgegaan in Stichting Opmaat, zou de informatiewaarde voor dit onderzoek nihil zijn.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		●
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		●

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel is de financiële ontwikkeling van Stichting Opmaat (voor de fusie met Jan Ligthart) te zien. Dit is de ontwikkeling van de afgelopen drie jaar en de begroting voor de komende drie jaar, gebaseerd op de jaarverslaggeving van het bestuur.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,76	2,62	2,82	2,58	2,32	2,04
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,73	0,72	0,75	0,73	0,71	0,69
Weerstandsvermogen	< 5%	29,29	27,80	26,77	24,92	22,60	19,86
Huisvestingsratio	> 10%	7,68	10,22	8,84	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	1,64	0,28	0,62	-2,76	-2,82	-3,00

Wij beoordelen de financiële continuïteit als voldoende. De tabel geeft geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigt dat beeld. De verwachte negatieve rentabiliteit in de komende jaren heeft geen significante invloed op de vermogenspositie van het bestuur: er is sprake van een bewuste beleidskeuze om meer te investeren in het onderwijs.
Wel wijzen wij op de volgende aandachtspunten.

De in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo)voorgeschreven elementen uit de Continuïteitsparagraaf zijn weliswaar aanwezig in het bestuursverslag, maar de informatiewaarde kan beter in de volgende bestuursverslagen. In artikel 4, lid 4, van de Rjo worden namelijk toelichtingen gevraagd bij de onderdelen van de continuïteitsparagraaf, die wij nu nog niet volledig aantreffen.

Het gaat om de volgende aandachtspunten:

- Een verbinding tussen de meerjarenbegroting en het strategisch beleid is onvoldoende zichtbaar. De meerjarenbegroting kan een beter beeld leveren over de strategische keuzes die het bestuur maakt en de financiële effecten daarvan op de langere termijn.
- Er is een risicoparagraaf waarin risico's op totaalniveau worden gekwantificeerd. Deze voldoet weliswaar aan de wettelijke eisen, maar de informatiewaarde kan worden verbeterd door de risico's explicieter te benoemen en eventueel cijfermatig per geïndiceerd risico toe te lichten.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Met financiële doelmatigheid bedoelen we dat het geld efficiënt wordt besteed en dat het geld ten goede komt aan de door het bestuur gestelde doelen. We verwachten dat die doelen bijdragen aan kwaliteit van het onderwijs en dat deze duidelijk zijn toegelicht in het bestuursverslag.
Bij ons onderzoek kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- *Verslag intern toezichthouder over toezicht op doelmatige besteding van rijksmiddelen:*

Het intern toezichthoudend orgaan moet in het bestuursverslag verantwoording afleggen over zijn handelen en de resultaten die dat opleverde. Daaronder valt ook het toezien op de doelmatige besteding van het overheidsgeld dat het bestuur ontving. De informatie hierover ontbrak in het bestuursverslag over 2018. Wij vragen de intern toezichthouder om voortaan in de bestuursverslagen hieraan meer aandacht te geven.

- *Besteding middelen passend onderwijs*

Voor passend onderwijs ontving het bestuur in 2018 geld van het samenwerkingsverband. Naast verantwoording aan het samenwerkingsverband over de inzet van dit geld, is het belangrijk dat het bestuur ook in het eigen bestuursverslag laat zien hoe dit geld is ingezet. Dit komt tegemoet aan een breed levende maatschappelijke behoefte. Het bestuur laat in het bestuursverslag 2018 niet zien hoe het geld voor passend onderwijs is besteed. Wij verwachten daarom dat het bestuur in de volgende bestuursverslagen meer aandacht geeft aan hoe ze dit geld voor extra ondersteuning inzet en welke resultaten ze ermee bereikt.

Financiële rechtmatigheid

Wij beoordelen de financiële rechtmatigheid als voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountant. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

We hebben vertrouwen in het bestuur. Naar verwachting zullen we over vier jaar weer onderzoek uitvoeren. Als we ernstige risico's zien, kunnen we besluiten om eerder te komen.

3 . Resultaten verificatieonderzoeken

	Verificatie				
School	1	2	3	4	5
Onderwijsproces					
OP1 Aanbod		V			
OP2 Zicht op ontwikkeling (en begeleiding NK)	G	V	V	G	V
OP3 Didactisch handelen	V	V	V	V	V
Kwaliteitszorg en ambitie					
KA1 Kwaliteitszorg		V			
KA2 Kwaliteitscultuur	V	G	V	V	V

1. Kikkenduut (10EF)
2. AZC-School Oisterwijk (10VR-C2)
3. Bienekebolders (23CG)
4. Bibit (23ZJ)
5. Koolhoven (27CA)

3.1. Is de sturing van het bestuur zichtbaar op de scholen?

In hoofdstuk 1 hebben we bij de onderzoeksactiviteiten aangeven welke standaarden we hebben onderzocht op de verschillende scholen van Opmaat groep. Zo hebben we op alle scholen gekozen om zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en kwaliteitscultuur te beoordelen, omdat deze standaarden een duidelijke relatie hebben met de punten in het strategisch beleidsplan c.q. Koersplan 2020-2024 van het bestuur. Op de AZC-school hebben we in ons onderzoek ook de standaarden aanbod en kwaliteitszorg meegenomen, gezien de bijzondere doelgroep (nieuwkomers) van deze school.

Op basis van onze bevindingen tijdens de verificatieonderzoeken komen we tot de conclusie dat het bestuur goed zicht heeft op de onderwijskwaliteit van de scholen. Zo geven de factsheets, die het bestuur opstelt op basis van de ingevulde gegevens in het dashboard en de gevoerde monitoringsgesprekken, een realistisch beeld van de praktijk.

Hoewel we de onderwijsresultaten niet expliciet beoordeeld hebben, constateren we wel dat alle bezochte scholen voldoende opbrengsten behalen.

Het hoofddoel van het bestuur blijft het geven van goed onderwijs, gepaard met goede resultaten. De bezochte scholen laten weliswaar een wat wisselend beeld zien, maar alle scholen scoren boven de signaleringswaarden die gelden voor het 1F niveau (functioneringsniveau) en het 2F/1S niveau (streefniveau).

De verschillen tussen de scholen maken verder duidelijk dat er veel van elkaar valt te leren als het gaat om het behalen van goede resultaten. Op één van de scholen die we hebben bezocht vallen bijvoorbeeld de uitzonderlijke goede rekenresultaten op. Navraag leert dat dit de vruchten zijn van de jarenlange inspanningen van het team om het rekenonderwijs op een hoger niveau te tillen.

Hierna geven we een overkoepelende beschrijvingen van onze bevindingen over de standaarden Zicht op ontwikkeling, Didactisch Handelen en Kwaliteitscultuur.

Onderwijsproces

Zicht op ontwikkeling (OP2)
Op alle scholen hebben we de standaard Zicht op ontwikkeling beoordeeld en we constateren dat wordt voldaan aan de wettelijke eisen. We zien dat de leraren de ontwikkeling van hun leerlingen volgen en dat zij de gegevens van toetsen en observaties gebruiken om na te gaan of de leerlingen voldoende profiteren van het onderwijs. Deze systematiek vormt op alle scholen ook de basis voor het plannen van afstemming in de groep.

We zien wel verschillen: op sommige scholen hebben we deze standaard als goed beoordeeld, op andere scholen als voldoende. In eerste instantie zijn deze verschillen niet verwonderlijk. Het bestuur geeft de scholen namelijk veel vrijheid op dit punt. Tegelijkertijd zien we dat de verschillen ook te maken hebben met kwaliteit. Zo constateren we bijvoorbeeld dat nog niet op alle scholen een breed kleuterobservatie-instrument wordt gebruikt om de ontwikkeling van de kleuters te volgen. Ook stellen we vast dat er nog niet op alle scholen duidelijke afspraken zijn gemaakt over wat nu precies wordt verstaan onder een ononderbroken ontwikkeling. Leraren zijn wel alert of leerlingen zich conform de verwachting ontwikkelen, maar we merken dat de focus daarbij nogal eens ligt op de leerlingen die meer moeite hebben om te leren. Er is minder aandacht voor de 'gemiddelde' en beter presterende leerlingen. Ook bij deze leerlingen is het van belang goed in beeld te houden of zij voldoende van het onderwijs profiteren, omdat ook zij het beste toekomstperspectief c.q. gelijke kansen verdienen.

Gezien de geconstateerde verschillen vinden we het positief dat het bestuur hier steeds meer aandacht voor heeft. Zicht op ontwikkeling vormt immers één van de cruciale schakels naar het didactisch handelen. In feite benoemt het bestuur dat laatste ook zelf.

Als één van de pijlers van het vakmanschap van de leraren lezen we in het koersplan namelijk "dat de leraren op basis van een leerling- en omgevingsanalyse weten wat nodig is om hun leerlingen goed onderwijs te geven".

Tot slot hebben we tijdens de verificatieonderzoeken gemerkt dat sommige scholen nog worstelen met de registratie c.q. de vraag hoe ze kunnen laten zien dat de leraren de vorderingen van alle leerlingen goed in beeld hebben en hier ook naar handelen. Bijvoorbeeld: gebruiken we wel of geen groepsplannen?

We denken dat scholen veel van elkaar kunnen leren. We hebben tijdens de verificatieonderzoeken namelijk mooie voorbeelden gezien, zoals ook uit onze waarderingen blijkt. Er liggen daarom kansen om onderling ervaringen uit te wisselen en om met elkaar 'slimme' ideeën op te doen.

Didactisch handelen (OP3)
Op alle scholen hebben we het didactisch handelen beoordeeld. De basiskwaliteit is op orde, de leraren leggen duidelijk uit, het werken met een instructiemodel is in de meeste lessen zichtbaar en in verschillende lessen zagen we activerende werkvormen toegepast. Tegelijkertijd hebben we ook verschillen waargenomen. Ook nu zijn deze verschillen niet verwonderlijk, want het bestuur vindt het vanzelfsprekend dat er niet op iedere school hetzelfde les hoeft te worden gegeven. Aan de andere kant gaat het ook om verschillen in de kwaliteit van het lesgeven, bijvoorbeeld wat betreft het stellen van heldere doelen, de afstemming op de verschillen tussen de leerlingen, aandacht voor strategieën en het voortdurend geven van directe feedback. Ook als we kijken naar de ambitie van het bestuur "leerlingen leren hoe regisseur te worden van hun eigen toekomst" zien we dat de meeste scholen op dit punt nog in de kinderschoenen staat.

De competenties in het didactisch handelen blijven dan ook een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur. Over de gehele linie geldt dat scholen nog beter moeten nadenken over wat leerlingen nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Ook voor leerlingen die meer aankunnen is het van belang dat ze in de eigen groep uitgedaagd worden. Nu zien we de valkuil dat die leerlingen meer opdrachten krijgen, meer zelfstandig aan het werk zijn en daardoor minder gerichte instructie ontvangen.

Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitscultuur (KA2)
Op alle scholen hebben we de standaard kwaliteitscultuur onderzocht. We zien dat de scholen voldoen aan de wettelijke eisen op dit punt.

Opnieuw zien we ook verschillen: op een enkele school hebben we deze standaard als goed beoordeeld, op andere scholen als voldoende.
Ondanks de verschillen zien we duidelijk terug dat het leren van de professionals centraal staat in het beleid van het bestuur. Op alle scholen zijn de leraren georganiseerd in leerteams. Afhankelijk van de grootte van de school gaat het dan om één of meerdere van die leerteams, bijvoorbeeld onder-, midden- en bovenbouw. Ieder leerteam wordt geleid door een voorzitter. Deze voorzitters zijn geschoold om de vergaderingen, die twee keer per week plaatsvinden, effectief en inhoudelijk te laten verlopen. Binnen een leerteam zijn rollen en taken verdeeld op basis van expertise en affiniteit. Hoewel sommige leraren nog moeten wennen, geven de meeste leraren aan dat de leerteams hen veel opleveren. Als pluspunten worden genoemd:

- De leraar staat centraal en er wordt weer gepraat over onderwijs.
- We bloeien op, want we kunnen doen waarom we ooit juf/meester zijn geworden.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid: we zijn gaan voelen dat het onderwijs van ons allemaal is.
- We inspireren elkaar in het leerteam. We leren van elkaar en we zijn kritisch naar elkaar.
- Het geeft ons kracht om ons steeds af te vragen: wat doen we wel, wat doen we niet?

In veel gesprekken die we hebben gevoerd, is het enthousiasme van de leraren merkbaar. Bovendien zien we mooie voorbeelden van wat de leerteams kunnen opleveren. Zo hebben leraren zich in één van de leerteams verdiept in leerlijnen en leerdoelen voor het vak rekenen. In hun les staat nu niet meer de methode centraal, maar zijn de doelen leidend. Tijdens onze observatie zien we zichtbaar terug dat de leraren er zo in slagen hun onderwijs flexibel af te stemmen op wat de leerlingen nodig hebben, waarbij ze de kinderen tegelijkertijd stimuleren regie te nemen over hun eigen leerproces.

Tegelijkertijd wordt door alle leraren beseft dat het proces pas is gestart en dat het bijvoorbeeld tijd zal kosten om een aantal heilige huisjes te slechten (bijvoorbeeld in groep 1-2 mogen de kinderen alleen spelen). Ook blijft het moeilijk om kritisch te zijn naar elkaar. Verder loopt het niet in alle leerteams al even soepel. Daarnaast speelt de vraag hoe ervoor te zorgen dat ook de leerteams binnen de school komen tot een doorgaande lijn.
Bovendien geven de leraren aan dat ze een zekere 'angst' hebben voor wat er gaat gebeuren als de gezamenlijke scholing en trainingen voorbij zijn. Zo hebben de voorzitters van de leerteams al gevraagd om voortzetting van de externe begeleiding, een verzoek dat intussen is gehonoreerd.

De leraren doen dan ook de suggestie om niet alleen in de les, maar ook op bestuurs- en schoolniveau de instructieprincipes van Rosenshine te gaan toepassen: steeds herhalen wat al eerder geleerd is, kleine stappen zetten en blijven oefenen en nog eens oefenen!

In zekere zin is deze angst niet onterecht. Ook uit de literatuur komt naar voren dat het tijd kost om een nieuwe 'mindset' te realiseren. We willen er dan ook voor pleiten dat het bestuur niet alleen de tijd neemt voor de uitvoering van het koersplan, maar daarnaast ook consequent de ingeslagen weg blijft bewandelen en doorgaat met investeren op alle niveaus.

Overige wettelijke vereisten

Bij de overige wettelijke vereisten die in het onderzoek zijn meegenomen, hebben we geen tekortkomingen aangetroffen.

4. Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: basisschool Jan Ligthart Driecant

Op 4 december 2019 hebben we op de Jan Ligthartschool Driecant een onderzoek uitgevoerd naar de naleving van de wettelijke vereisten op het gebied van de registratie en melding van aan- en afwezigheid. Het betreft wettelijke vereisten uit de Leerplichtwet 1969 (LPW) en een aantal relevante artikelen uit de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. Deze wettelijke verplichtingen vallen onder de overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader).

We hebben onderzocht of de school voldoet aan de naleving van de wettelijke vereisten op de volgende gebieden:

- registratie en melding van ongeoorloofd verzuim;
- vermelden verzuimbeleid in de schoolgids;
- vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof);
- schorsing en/of verwijdering;
- afwijken van het verplichte minimum aantal uren onderwijs vanwege lichamelijke of psychische redenen.

Conclusie
De school voldoet op de onderdelen verzuimregistratie, communicatie van het verzuimbeleid en vrijstelling van geregeld schoolbezoek aan de wettelijke voorschriften. Op de onderdelen meldingsplicht, schorsing en/of verwijdering en afwijking van het verplichte minimum aantal uren onderwijs vanwege lichamelijke of psychische redenen hebben we geen oordeel geveld.
Hieronder volgt een korte toelichting per onderzocht onderdeel.

Toelichting

Verzuimregistratie
De leraren registreren dagelijks op deugdelijke wijze de aan- en afwezigheid van leerlingen. Hierbij maken zij onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Door deze deugdelijke registratie kan de school in de basis voldoen aan de wettelijke regels over het melden van verzuim zonder geldige reden.

Meldingsplicht
Wij kijken ook of de school voldoet aan de wettelijke verplichting om ongeoorloofd verzuim van leerlingen te melden. Deze meldplicht geldt voor leerlingen die binnen vier weken 16 uur zonder geldige reden afwezig zijn. Wij kunnen niet beoordelen in hoeverre de school voldoet aan deze wettelijke verplichting. Er waren in de onderzochte periode binnen de onderzoeksgroep namelijk geen leerlingen die de school moest melden.
We zien dat de school de aan- en afwezigheid van leerlingen deugdelijk registreert. Dit geeft ons het vertrouwen dat als de school verzuim moet melden, zij dit juist en op tijd doet.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek (verlof)
De gronden tot beslissing om een vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) te verlenen vallen binnen het wettelijk kader en de richtlijnen. De school zorgt er voor dat het missen van onderwijs wordt beperkt tot bij wet vastgelegde uitzonderingssituaties.

Schorsing en/of verwijdering
Aangezien op de school geen leerlingen zijn geschorst en verwijderd tijdens de onderzoeksperiode, hebben wij niet kunnen beoordelen of zij aan de wetgeving voldoet.

Communicatie van verzuimbeleid
De school voldoet aan de wettelijke verplichtingen over de communicatie van verzuimbeleid. Informatie over het verzuimbeleid is in de schoolgids opgenomen. We geven de school in overweging om bij het onderdeel 'vrijstelling van geregeld schoolbezoek' aan te sluiten bij de tekst van de beleidsregel uitleg 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden' bedoeld in de Leerplichtwet 1969.

Afwijking onderwijstijd
Wij geven geen oordeel over de wettelijke verplichting met betrekking tot het afwijken van de onderwijstijd, zoals omschreven in artikel 8, lid 12, WPO en de daarbij behorende Beleidsregel inzake het instemmen met afwijking verplichte aantal uren onderwijs. Er waren in de gecontroleerde periode bij de onderzoeksgroep namelijk geen situaties aangetroffen waarin afwijking aangevraagd had moeten worden.

5 . Reactie van het bestuur

In dit hoofdstuk geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betrekt bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

Reactie van het bestuur
Het bestuur van Opmaat groep herkent zich zeer in de uitkomsten van het vierjaarlijks onderzoek. We worden bevestigd in de koers die we hebben ingezet om onze ambitie te bereiken, namelijk "gelijke kansen bieden aan alle kinderen, ongeacht hun sociaal-economische status". Om dat te bereiken willen we een Hoog Presterende Organisatie met Hoog Presterende Scholen worden. Dat we door deze aanpak op de kwaliteitsgebieden "Kwaliteitszorg" en "Kwaliteitscultuur" uitstijgen boven de basiskwaliteit maakt ons trots. Ook trots zijn we op al onze medewerkers die, zoals blijkt uit verificatieonderzoeken en gesprekken, de HPO aanpak omarmen en daarover hun waardering uitspreken.

Het kwaliteitsgebied "Verantwoording en dialoog" is op orde. We zijn blij met de onderschrijving van directeuren dat de dialoog altijd gevoerd wordt vanuit de basisgedachte om elkaar verder te helpen. We herkennen ons in de conclusie dat de dialoog altijd een aandachtspunt zal blijven en altijd beter kan.

We onderschrijven de conclusie van de inspectie dat het financieel beheer op orde is, maar op een aantal punten uitgebreider toegelicht kan worden in het jaarverslag.

In de verslaglegging van de verificatieonderzoeken van de scholen kunnen we vaststellen dat het beeld dat het bestuur heeft goed overeenkomt met wat de inspectie heeft geconstateerd.

Kort na dit inspectiebezoek hebben we een eerste meting gedaan betreffende HPO. Ook daaruit blijkt dat we op de goede weg zijn. Uit dit inspectierapport en de meting HPO komen een aantal zaken naar voren die we op gaan pakken:

- We zullen onze kwaliteitsaanpak (Enigma en dashboard) goed blijven borgen;
- Het verder ontwikkelen van didactische vaardigheden zal altijd centraal blijven staan;
- We zullen de hele HPO/HPS transitie goed blijven monitoren: aandachtspunten hierbij zijn tijdpad en rolduidelijkheid;
- We richten een HPO academie in om het gedachtegoed van HPO/HPS te verankeren en zittende en nieuwe personeelsleden mee te blijven nemen in deze ontwikkeling;
- We blijven de communicatie in het algemeen en die van HPO in het bijzonder veel aandacht blijven geven;
- We zullen erop toezien dat de scholen in hun jaarlijkse schoolgids zich nog beter verantwoorden over schoolontwikkeling en behaalde resultaten.

- In het jaarverslag zullen we op het gebied van financieel beheer een uitgebreidere verantwoording afleggen;

Kortom het bestuur is erg blij en trots met de in gang gezette goede ontwikkeling in het belang van onze kinderen binnen onze scholen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060